

Sygn. akt I C 87/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Ewa Rudkowska – Ząbczyk

Protokolant: Marcin Guzik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 listopada 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa **Instytutu Studiów (...) Sp. z o.o. w W.**

przeciwko **G. K.**

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do strony powodowej Instytutu Studiów (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. umowę o podział majątku wspólnego małżonków G. K. i K. K. (1) z dnia 10 sierpnia 2006 roku, zawartej w formie aktu notarialnego przed notariuszem A. R. w Kancelarii Notarialnej w L. przy ul. (...), rep. A nr (...), mocą której K. K. (1) i G. K. dokonali podziału majątku wspólnego w ten sposób, że nieruchomości położoną w W. przy ul. (...), stanowiącą działkę nr (...) o pow. 0,5436 ha, będącą w użytkowaniu wieczystym do 5 grudnia 2089 roku, dla której Sąd Rejonowy w Wałbrzychu prowadzi księgę wieczystą nr (...), pozwana G. K. nabyła na wyłączną własność - celem realizacji wierzytelności strony powodowej Instytutu Studiów (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w kwocie 89 816,40 zł (osiemdziesiąt dziewięć tysięcy osiemset szesnaście złotych 40/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 lutego 2006 roku oraz kosztami procesu, stwierdzonej tytułem wykonawczym w postaci prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 26 kwietnia 2007 roku wydanego w sprawie o sygn. akt I C 172/06 oraz postanowienia Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 15 maja 2007 roku wydanego w sprawie o sygn. I C 172/06, postanowienia Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 7 listopada 2008 roku wydanego w sprawie o sygn. I Co 149/08 i postanowienia Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 16 kwietnia 2009 roku wydanego w sprawie o sygn.

I Co 37/09;

II. zasądza od pozwanej G. K. na rzecz strony powodowej Instytutu Studiów (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 9 952,28 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Strona powodowa Instytut Studiów (...) sp. z o.o. w W. w dniu 11 sierpnia 2011 r. wystąpiła przeciwko pozwanej G. K. z pozwem, w którym domagała się uznania za bezskuteczną w stosunku do niej umowy o podział majątku wspólnego małżonków K. K. (1) i G. K. z dnia 10 sierpnia 2006 r., sporządzonej przed notariuszem A. R., rep. A nr (...), mocą której małżonkowie K. K. (1) i G. K. dokonali podziału majątku wspólnego, w wyniku czego nieruchomości położoną w W. przy ul. (...), stanowiącą działkę nr (...) o powierzchni 0,5436 ha, będącą w użytkowaniu wieczystym do 5 grudnia 2089 r., dla której Sąd Rejonowy w Wałbrzychu prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), pozwana nabyła na wyłączną własność – w celu umożliwienia stronie powodowej przeprowadzenia egzekucji z tej nieruchomości w celu zaspokojenia jej wierzytelności w kwocie 89 816,40 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 21 lutego 2006 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu, wynikających z tytułu wykonawczego w postaci prawomocnego wyroku

Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 26 kwietnia 2007 r. (sygnatura akt I C 172/06) oraz postanowień tego Sądu z dnia 15 maja 2007 r. (sygnatura akt I C 172/06), 7 listopada 2008 r. (sygnatura akt I Co 149/08) i 16 kwietnia 2009 r. (sygnatura akt I Co 37/09) wraz z nadaną im klauzulą wykonalności przeciwko K. K. (1) i pozwanej. Ponadto strona powodowa domagała się zasądzenia na jej rzecz od pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu swojego żądania strona powodowa podała, że wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2007 r., w sprawie o sygnaturze akt I C 172/06 Sąd Okręgowy w Legnicy zasądził od K. K. (1) – męża pozwanej – na rzecz strony powodowej kwotę 89 816,40 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 21 lutego 2006 r. do dnia zapłaty oraz zwrot kosztów procesu. Postanowieniem z dnia 15 maja 2007 r. ten sam Sąd zasądził od pozwanego K. K. (1) na rzecz powódki kwotę 1 123,00 zł tytułem zwrotu opłaty sądowej. Postanowieniem z dnia 7 listopada 2008 r. Sąd Okręgowy w Legnicy, w sprawie o sygnaturze akt I Co 149/08 nadał powyższemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności także przeciwko małżonce dłużnika – pozwanej G. K., z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową. Wobec bezskuteczności postępowania egzekucyjnego z majątku dłużnika K. K. (1), strona powodowa złożyła w dniu 15 maja 2009 r. wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko dłużnikowi i jego małżonce – G. K. z nieruchomości położonej w W. przy ul. (...). Postanowieniem z dnia 25 listopada 2009 r. Komornik umorzył postępowanie w stosunku do K. K. (1) wobec ustalenia, że nieruchomość stanowi wyłączną własność pozwanej, zaś postanowieniem z dnia 1 lutego 2010 r. umorzył postępowanie egzekucyjne z tej nieruchomości. Jak ustalono w toku postępowania egzekucyjnego, pozwana i jej mąż K. K. (1) w dniu 9 sierpnia 2006 r. zawarli w formie aktu notarialnego umowę o zniesienie ustawowej wspólności małżeńskiej, a następnie w dniu 10 sierpnia 2006 r. umowę o podział majątku wspólnego, w wyniku której nieruchomość położona w W., przy ul. (...), stanowiąca współwłasność małżonków przeszła do majątku osobistego pozwanej, co uniemożliwiło prowadzenie egzekucji z tej nieruchomości. Jako podstawę prawną roszczenia strona powodowa wskazała art. 527 i n. k.c., uznając, że w niniejszej sprawie spełnione zostały wszystkie przesłanki wymienione w tych przepisach. Dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, tj. strony powodowej. W chwili dokonania podziału majątku wspólnego małżonka K. K. (1) wiedziała o istnieniu wymagalnego zobowiązania jej męża w stosunku do strony powodowej. Postępowanie w celu dochodzenia roszczenia na rzecz strony powodowej zostało wszczęte znacznie wcześniej niż miało miejsce zawarcie wskazanych umów. W niniejszej sprawie zastosowanie ma domniemanie, że osoba, która uzyskała korzyść majątkową, będąca w bliskim stosunku z dłużnikiem, wiedziała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela (art. 527 § 3 k.c.). W momencie, gdy wierzytelność strony powodowej stała się wymagalna, pozwana i dłużnik byli osobami bliskimi, jako małżonkowie. Jednocześnie strona powodowa wskazała, że wskutek zaskarżonej czynności prawnej K. K. (1) stał się niewypłacalny i do dnia dzisiejszego nie uregulował należności względem strony powodowej. Pozwana także nie spłaciła należności z tytułu wykonawczego wystawionego również przeciwko niej. Jedynym sposobem zaspokojenia należności strony powodowej jest egzekucja ze wskazanej nieruchomości.

W odpowiedzi na pozew pozwana G. K. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od strony powodowej na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powyższego stanowiska pozwana przyznała, że zawarła z mężem umowę o zniesienie współwłasności majątkowej oraz o podział majątku wspólnego, w wyniku którego do majątku osobistego pozwanej weszła nieruchomość położona w W., przy ul. (...). Niezależnie od powyższego pozwana zarzuciła, że wbrew twierdzeniom powódki pozwana, nabywając do swojego majątku osobistego sporną nieruchomość, nie wiedziała o zamiarze jej męża pokrzywdzenia wierzyciela. Wierzyciel musi udowodnić podstawę domniemania prawnego, określonego w art. 527 § 3 k.c., w postaci istnienia bliskiego stosunku pomiędzy dłużnikiem a osoba trzecią w chwili dokonywania czynności prawnej. Z uwagi na relacje, jakie panują od kilku lat między pozwaną a jej mężem K. K. (1) nie może być ona w przedmiotowej sprawie traktowana jako osoba bliska w rozumieniu art. 527 § 3 k.c. Małżeństwo pozwanej z K. K. (1) od ponad 10 lat jest małżeństwem tylko na „papierze”. Wpływ miało na to szereg czynników, przede wszystkim rozbieżność charakterów, która uwidoczniła się w kilka miesięcy po zawarciu małżeństwa, a z biegiem lat doprowadziła do zupełnego wygaśnięcia jakichkolwiek więzi fizycznych, emocjonalnych, duchowych oraz ekonomicznych łączących małżonków. Od ponad 10 lat pozwana, pomimo wspólnego zamieszkiwania z mężem, przestała z nim praktycznie

rozmawiać, nie prowadzi z nim wspólnego gospodarstwa domowego, utrzymuje się z własnych środków. Od tego czasu nie posiadała i nadal nie posiada żadnej wiedzy odnośnie źródeł zarobkowania męża, prowadzonych interesów oraz zobowiązań finansowych na nim ciążyących. Z uwagi na wiek, kwestie religijne oraz opinie rodziny, mimo zaistnienia przesłanek rozwodowych, pozwana postanowiła nie występować do sądu o orzeczenie separacji, ani też rozwodu. Mimo tego z uwagi na brak porozumienia z K. K. (1) oraz stałą niepewność co do prowadzonej przez niego działalności gospodarczej pozwana, chcąc zapewnić sobie w miarę spokojną przyszłość, przekonała męża do ustanowienia rozdzielnosci majątkowej oraz dokonania podziału majątku wspólnego poprzez przeniesienie na jej rzecz między innymi spornej nieruchomości. Dokonanie tych czynności miało na celu zapewnienie pozwanej względnego spokoju finansowego, a nie pokrzywdzenie wierzycieli. W tej sytuacji w sprawie winien mieć zastosowanie art. 527 § 1 k.c., przez co ciężar udowodnienia wszystkich wskazanych w nim przesłanek, zgodnie z ogólną regułą wyrażoną w art. 6 k.c., spoczywać powinien na stronie powodowej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Od 1964 r. pozwana G. K. pozostaje w związku małżeńskim z K. K. (1). Od tego czasu pomiędzy małżonkami panował ustrój wspólności ustawowej a ich udziały w majątku wspólnym były równe i wynosiły po 1/2.

(dowód: umowa majątkowa małżeńska z dnia 9 sierpnia 2006 r. zawarta przed notariuszem A. R., Rep. A nr (...), k. 108; umowa o podział majątku wspólnego z dnia 10 sierpnia 2006 r. zawarta w formie aktu notarialnego przed notariuszem A. R., Rep. A numer (...), k. 108; zeznania świadka J. B., protokół elektroniczny rozprawy z dnia 15 listopada 2013 r., 00:01:29-00:13:51)

Od 1994 r. małżonkowie mieszkają u wspólnej córki J. B.. Od ponad 10 lat K. K. (1) ciężko choruje i wymaga stałej opieki żony. Do 2001 r. K. K. (1) prowadził działalność gospodarczą, co nie spotykało się z aprobatą pozwanej. W tym czasie w małżeństwie pojawił się kryzys, nie podjęto jednak decyzji o rozwodzie między innymi z uwagi na chorobę K. K. (1).

(dowód: zeznania świadka J. B., protokół elektroniczny rozprawy z dnia 15 listopada 2013 r., 00:01:29-00:13:51)

W związku z prowadzoną działalnością K. K. (1) posiada zaległości podatkowe.

(dowód: zeznania świadka J. B., protokół elektroniczny rozprawy z dnia 15 listopada 2013 r., 00:01:29-00:13:51)

W dniu 9 sierpnia 2006 r. małżonkowie K. K. (1) i G. K. zawarli w formie aktu notarialnego małżeńską umowę majątkową, na mocy której ustanowili ustrój rozdzielnosci majątkowej.

(dowód: umowa majątkowa małżeńska z dnia 9 sierpnia 2006 r. zawarta przed notariuszem A. R., Rep. A nr (...), k. 108)

W dniu 10 sierpnia 2006 r. małżonkowie G. K. oraz K. K. (1) zawarli w formie aktu notarialnego umowę o podział majątku wspólnego, na mocy której składniki majątku wspólnego przeszły na wyłączną własność pozwanej. W wyniku tej umowy do majątku osobistego pozwanej weszła działka gruntu nr (...) o powierzchni 0,5436 ha będąca w użytkowaniu wieczystym do dnia 5 grudnia 2089 r. i stanowiące odrębną nieruchomość budynku i budowle, położone w W., przy ul. (...), dla których Sąd Rejonowy w Wałbrzychu VII Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...). Wartość tego przedmiotu umowy strony określiły na kwotę 30 000,00 zł.

(dowód: umowa o podział majątku wspólnego z dnia 10 sierpnia 2006 r. zawarta w formie aktu notarialnego przed notariuszem A. R., Rep. A numer (...), k. 108)

W wyniku dokonanego podziału majątku wspólnego K. K. (1) nie otrzymał od pozwanej G. K. żadnych spłat ani dopłat.

(dowód: umowa o podział majątku wspólnego z dnia 10 sierpnia 2006 r. zawarta w formie aktu notarialnego przed notariuszem A. R., Rep. A numer (...), k. 108; zeznania świadka J. B., protokół elektroniczny rozprawy z dnia 15 listopada 2013 r., 00:01:29-00:13:51)

W dniu 26 kwietnia 2007 r. Sąd Okręgowy w Legnicy wydał wyrok w sprawie o sygnaturze akt I C 172/06, mocą którego zasądził od K. K. (1) na rzecz strony powodowej Instytutu Studiów (...) sp. z o.o. w W. kwotę 89 816,40 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 21 lutego 2006 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu w wysokości 6 983,00 zł. Dodatkowo postanowieniem z dnia 15 maja 2007 r. ten sam Sąd zasądził od pozwanego K. K. (1) na rzecz strony powodowej kwotę 1 123,00 zł tytułem zwrotu kosztów opłaty sądowej.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 26 kwietnia 2007 r., sygnatura akt I C 172/06, k. 15; postanowienie Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 15 maja 2007 r., k. 15-16)

Stwierdzona powyższym tytułem egzekucyjnym wierzytelność obejmuje należne powodce wynagrodzenie z tytułu reprezentowania K. K. (1) w postępowaniu podatkowym dotyczącym podatku od towarów i usług, na podstawie umowy zawartej w 2002 r.

(dowód: sprzeciw od nakazu zapłaty z dnia 27 lipca 2006 r. wraz z załącznikami, k. 29-31; pismo J. B. z dnia 25 listopada 2008 r., k. 145-147; zeznania świadka J. B., protokół elektroniczny rozprawy z dnia 15 listopada 2013 r., 00:01:29-00:13:51)

W dniu 30 października 2007 r. Sąd Okręgowy w Legnicy nadał powyższemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 26 kwietnia 2007 r. wraz z postanowieniem z dnia 15 maja 2007 r. wraz z klauzulą wykonalności, k. 20)

W oparciu o powyższy tytuł wykonawczy Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Legnicy I. B., na wniosek strony powodowej, w dniu 13 grudnia 2007 r. wszczął, a następnie prowadził postępowanie egzekucyjne w stosunku do dłużnika K. K. (1) pod sygnaturą akt KM 631/07. W toku postępowania organ egzekucyjny nie stwierdził żadnych składników majątku dłużnika, z których możliwa byłaby egzekucja, poza otrzymywaną przez niego rentą z tytułu niezdolności do pracy.

(dowód: pismo Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Legnicy I. B. z dnia 13 marca 2009 r., akta sprawy egzekucyjnej Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Legnicy I. B., sygnatura KM 631/07)

Postanowieniem z dnia 7 listopada 2008 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I Co 149/08 Sąd Okręgowy w Legnicy, na wniosek powódki, nadał spornemu tytułowi wykonawczemu klauzulę wykonalności także przeciwko małżonce dłużnika K. K. (1), tj. pozwanej G. K., z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową małżeńską.

(dowód: postanowienie Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 7 listopada 2008 r., sygnatura akt I Co 149/08, k. 19)

W oparciu o powyższe postanowienie strona powodowa w dniu 16 marca 2009 r. złożyła do Komornika wniosek o wszczęcie egzekucji również z majątku wspólnego małżonków K. K. (1) oraz G. K..

(dowód: wniosek z dnia 16 marca 2009 r., akta sprawy egzekucyjnej Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Legnicy I. B., sygnatura KM 631/07)

W związku ze zbiegiem egzekucji sądowej prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Legnicy I. B. w sprawie o sygnaturze akt KM 631/07 z egzekucją administracyjną prowadzoną przez Naczelnika Urzędu Skarbowego W. z tytułu zaległości podatkowych K. K. (1), postanowieniem z dnia 22 maja 2009 r. Komornik Sądowy

przekazał sprawę do łącznego prowadzenia przez organ podatkowy, zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Legnicy.

(dowód: postanowienie z dnia 22 maja 2009 r., akta sprawy egzekucyjnej Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Legnicy I. B., sygnatura KM 631/07)

Postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2009 r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt I Co 37/09 Sąd Okręgowy w Legnicy wydał wierzycielowi – Instytutowi Studiów (...) drugi tytuł wykonawczy w postaci prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 26 kwietnia 2007 r., sygnatura akt I C 172/06, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności także przeciwko małżonce dłużnika G. K., celem wszczęcia postępowania egzekucyjnego z nieruchomości położonej w W., dla której Sąd Rejonowy VII Wydział Ksiąg Wieczystych w W. prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

(dowód: postanowienie Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 16 kwietnia 2009 r. wraz z klauzulą wykonalności, k. 16-17)

W oparciu o powyższy tytuł wykonawczy Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu G. N. wszczął przeciwko małżonkom K. K. (1) oraz pozwanej G. K. egzekucję z nieruchomości położonej w W. przy ul. (...).

(dowód: wniosek z dnia 15 maja 2009 r., k. 1-2 akt Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu G. N., sygnatura akt Km 876/09; zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości z dnia 18 maja 2009 r., k. 14-15 akt Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu G. N., sygnatura akt Km 876/09)

Postanowieniem z dnia 25 listopada 2009 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu G. N. umorzył postępowanie w stosunku do K. K. (1) wobec ustalenia, że przedmiotowa nieruchomość stanowi wyłączną własność pozwanej G. K.. Następnie postanowieniem z dnia 1 lutego 2010 r. umorzył postępowanie egzekucyjne z tej nieruchomości z uwagi na to, że dłużnik K. K. (1) oraz jego żona pozwana G. K. w dniu 9 sierpnia 2006 r. znieśli ustawową wspólność małżeńską, a umową z dnia 10 sierpnia 2009 r. dokonali podziału majątku wspólnego, na mocy której egzekwowana nieruchomość przeszła do majątku osobistego G. K..

(dowód: postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu G. N. z dnia 25 listopada 2009 r., k. 21-22; postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu G. N. z dnia 1 lutego 2010 r., k. 23-24)

Powódka wniosła skargę na postanowienie Komornika z dnia 1 lutego 2010 r. jednakże została ona prawomocnie oddalona.

(dowód: postanowienie Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 25 listopada 2010 r., sygn. II Cz 858/10, k. 32-33)

Postanowieniem z dnia 17 marca 2011 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu G. N. umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko K. K. (1) oraz G. K. wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

(dowód: postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu G. N. z dnia 17 marca 2011 r., k. 34)

Na dzień zamknięcia rozprawy K. K. (1) nie posiada żadnego majątku, z którego mogłaby być prowadzona egzekucja na zaspokojenie roszczeń powódki. Jedynym źródłem dochodu dłużnika jest renta, z której część potrącana jest na poczet zaległości podatkowych.

(dowód: zeznania świadka J. B., protokół elektroniczny rozprawy z dnia 15 listopada 2013 r., 00:01:29-00:13:51; pismo J. B. z dnia 25 listopada 2008 r., k. 145-147)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

G. K. z dnia 10 sierpnia 2006 r., sporządzonej przed notariuszem A. R., rep. A nr (...), mocą której małżonkowie K. K. (1) i G. K. dokonali podziału majątku wspólnego, w wyniku czego nieruchomości położoną w W. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Wałbrzychu prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), pozwana nabyła na wyłączną własność – celem realizacji wierzytelności strony powodowej w kwocie 89 816,40 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 21 lutego 2006 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu, stwierdzonej tytułem wykonawczym w postaci prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 26 kwietnia 2007 r. (sygnatura akt I C 172/06) oraz postanowień tego Sądu z dnia 15 maja 2007 r. (sygnatura akt I C 172/06), 7 listopada 2008 r. (sygnatura akt I Co 149/08) i 16 kwietnia 2009 r. (sygnatura akt I Co 37/09). Zgodnie z art. 527 § 1 k.c., gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Z powołanego przepisu wynika, że do przesłanek uwzględnienia roszczenia o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną zalicza się dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz doszło do pokrzywdzenia wierzycieli, istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności, działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a także wiedza lub możliwość (przy zachowaniu należytej staranności) dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią. Dla możliwości skorzystania przez wierzyciela z roszczenia przewidzianego w powołanym przepisie, wskazane powyżej przesłanki muszą być spełnione łącznie, a ciężar ich udowodnienia, w myśl reguły ogólnej z art. 6 k.c., spoczywa na wierzycielu.

W niniejszej sprawie pozwana zaprzeczyła, jakoby wiedziała ona o tym, że w momencie zawierania umowy o podział majątku wspólnego K. K. (1) działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Dodatkowo pozwana podnosiła, że nie znajduje w stosunku do niej zastosowania domniemanie prawne określone w art. 527 § 3 k.c., ponieważ nie pozostaje z dłużnikiem K. K. (1) w bliskim stosunku, o jakim mowa w tym przepisie.

Zdaniem Sądu przesłanka wiedzy osoby trzeciej (możności dowiedzenia się przy dołożeniu należytej staranności) o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli w niniejszej sprawie nie warunkuje zasadności żądania uznania za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem strony powodowej. Zgodnie bowiem z art. 528 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

W świetle materiału dowodowego zebranego w niniejszym postępowaniu Sąd uznał, że rozporządzenie, w rezultacie którego pozwana stała się wyłączną właścicielką nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), stanowiło czynność nieodpłatną. Jak wynika bowiem z umowy dnia 10 sierpnia 2006 r. o podział majątku wspólnego sporna nieruchomość (stanowiąca wcześniej majątek wspólny małżonków K. K. (1) i G. K. w udziałach po 1/2) weszła w całości do majątku osobistego pozwanej G. K., zaś jej mąż K. K. (1) nie otrzymał w związku z tym żadnych spłat ani dopłat. Umowa ta miała więc charakter nieodpłatny, gdyż pozwana (nabywca) uzyskała przysporzenie majątkowe, dłużnik zaś (zbywca) nie uzyskał w zamian żadnego świadczenia ekwiwalentnego. Potwierdzają to również zeznania świadka J. B., która twierdziła, że K. K. (1) nie otrzymał od pozwanej spłaty z tytułu przeniesienia na nią własności nieruchomości położonej w W., przy ul. (...).

Wobec wniosków dalej idących, na marginesie jedynie należy wskazać, że zarzut pozwanej nie zasługiwał na uwzględnienie także przy uwzględnieniu regulacji art. 527 § 3 k.c. Powołany przepis wprowadza domniemanie prawne, z którego wynika, że jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, należy uznać, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Zdaniem Sądu, wbrew zarzutom strony pozwanej, stosunek małżeństwa łączący dłużnika z pozwaną to w istocie stosunek bliskości, o którym mowa w powołanym przepisie art. 527 § 3 k.c. W tym zakresie Sąd podziela pogląd

zawarty w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 1996 r., I CRN 61/96. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał, że przepisy cywilnoprawne posługują się pojęciem „bliskości” w dwóch kontekstach, różniących się motywacją odpowiednich unormowań. W pierwszym znaczeniu pojęcie to znajduje zastosowanie w określeniu „osoba bliska” (np. art. 446 § 2 k.c. oraz art. 691 k.c.) i uzasadnia objęte tym określeniem osób połączonych węzłami rodzinnymi lub podobnymi do rodzinnych, a cechującymi się więzią emocjonalną pozytywną, której istnienie ustawodawca uwzględnia przez przyznanie „osobie bliskiej” pewnych uprawnień szczególnych. W drugim natomiast znaczeniu nie chodzi o „osoby bliskie”, ale o taki „stosunek bliskości” między dwiema osobami, który uzasadnia przyjęcie, że jedna z nich jest w posiadaniu informacji o aktualnej sytuacji majątkowej drugiej (art. 527 § 3 k.c.). Zdaniem Sądu Najwyższego będą tu wchodzić w grę najczęściej stosunki rodzinne i podobne do rodzinnych, ale równie dobrze mogą to być stosunki handlowe, stosunki współpracy gospodarczej – i to także wtedy, gdy pozostaje ona w fazie konfliktu, a zatem stosunki te mają zabarwienie emocjonalnie ujemne.

Także zarzuty pozwanej wymierzone przeciwko wnioskowi domniemania, tj. wiedzy pozwanej na temat świadomego działania dłużnika w celu pokrzywdzenia wierzycieli, nie znalazły w ocenie Sądu potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym. Wprawdzie zeznająca na tę okoliczność córka pozwanej i K. K. (1) – J. B. podała wprawdzie, że pozwana od ponad 10 lat nie ma dobrych relacji z mężem i nie interesowała się prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą, a ponadto, że wszystkie dokumenty z nią związane, w tym dotyczące między innymi wezwań do zapłaty pochodzących od wierzycieli, dostarczane były na adres prowadzonej działalności, a nie na adres zamieszkania małżonków, jednakże z zeznań tych wynika również to, że małżonkowie G. K. i K. K. (1) od 1964 r. mieszkają razem, pozwana opiekuje się mężem, wiedziała, że jej mąż prowadzi działalność gospodarczą, zdawała sobie również sprawę z tego, że pojawiają się jakieś trudności finansowe z nią związane. Nie bez znaczenia pozostaje także fakt, że to pozwana dążyła do ustanowienia rozdzielności majątkowej i dokonania podziału majątku wspólnego właśnie z obawy przed ujemnymi konsekwencjami finansowymi jakie wiązały się z prowadzoną przez jej męża działalnością gospodarczą.

Zdaniem Sądu okoliczności te świadczą o tym, że nawet gdyby przyjąć, że pozwana nie miała pełnej wiedzy na temat tego, czy jej mąż dokonując zaskarżonej czynności prawnej działał ze świadomością pokrzywdzeniem wierzycieli, czy też nie, to uznać należy, że przy dołożeniu należytej staranności pozwana mogła się o tym dowiedzieć. Należy bowiem wziąć pod uwagę fakt, że do 9 sierpnia 2006 r. w małżeństwie G. K. oraz K. K. (1) panował ustrój wspólności ustawowej, co oznacza potencjalną możliwość zaspokojenia się ewentualnych wierzycieli ze składników majątku należących wspólnie do małżonków. Niezależnie zatem od osobistych relacji pomiędzy małżonkami pozwana, zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego, winna zdawać sobie sprawę, że tego rodzaju ustrój pociąga za sobą obowiązek troski o wszystkie zdarzenia, które mogą dotyczyć wspólnej dla małżonków masy majątkowej. Tak bowiem postępuje każda osoba należycie dbająca o własne interesy.

Zdaniem Sądu strona powodowa, zgodnie z obciążającym ją ciężarem dowodu, wykazała w niniejszej sprawie pozostałe przesłanki zasadności skargi pauliańskiej.

W pierwszej kolejności strona powodowa wykazała, że posiada wierzytelność wobec dłużnika K. K. (1). Wierzytelność ta została potwierdzona prawomocnym orzeczeniem sądowym. Sąd Okręgowy w Legnicy wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie o sygnaturze akt I C 172/06 zasądził bowiem od K. K. (1) na rzecz strony powodowej Instytutu Studiów (...) sp. z o.o. w W. kwotę 89 816,40 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 21 lutego 2006 r. oraz kosztami procesu w wysokości 6 983,00 zł, zaś postanowieniem z dnia 15 maja 2007 r. – kwotę 1 123,00 zł tytułem zwrotu dalszych kosztów w postaci opłaty sądowej. W dniu 30 października 2007 r. powyższy tytuł egzekucyjny został zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Należy przy tym podkreślić, że wprawdzie wyrok Sądu potwierdzający istnienie zobowiązania K. K. (1) względem powodowej spółki zapadł w dniu 26 kwietnia 2007 r., niemniej zobowiązanie K. K. (1) z tego tytułu istniało już w dacie zawierania zaskarżonej czynności prawnej (10 sierpnia 2006 r.). Jak wynika bowiem ze zgromadzonego materiału dowodowego, a przede wszystkim sprzeciwu od nakazu zapłaty z dnia 27 lipca 2006 r., pisma J. B. do strony powodowej z dnia 25 listopada 2008 r. oraz zeznań świadka J. B., stwierdzona powyższym wyrokiem wierzytelność powstała z tytułu niewykonania przez K. K. (1) umowy zawartej ze stroną powodową w dniu 3 kwietnia 2002 r., na mocy której powodowa spółka zobowiązała się do reprezentowania K. K. (1) w postępowaniu podatkowym dotyczącym podatku od towarów i usług, zaś K. K. (1) zobowiązał się do uregulowania z tego tytułu na

rzecz strony powodowej odpowiedniego wynagrodzenia. Wprawdzie z dowodów tych nie wynika, kiedy wierzytelność strony powodowej z tytułu należnego jej od K. K. (1) wynagrodzenia stała się wymagalna, jednakże mając na uwadze treść potwierdzającego ją wyroku, uznać należy, że miało to miejsce najpóźniej w dniu 21 lutego 2006 r. albowiem od tego dnia Sąd Okręgowy w Legnicy zasądził na rzecz powodowej spółki odsetki ustawowe za opóźnienie w zapłacie kwoty należności głównej.

Sąd uznał również za udowodnione to, że dłużnik K. K. (1) dokonując rozporządzenia przysługującym mu prawem majątkowym w postaci udziału w nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), działał z pokrzywdzeniem wierzyciela. W sprawie wykazane zostało bowiem, że po dokonaniu przez dłużnika zaskarżonej czynności prawnej z dnia 10 sierpnia 2006 r. nie jest możliwe wyegzekwowanie należności, jakie przysługują wobec niego stronie powodowej. Zgodnie z art. 527 § 2 k.c. działanie na szkodę wierzyciela ma miejsce wówczas, gdy skutek czynności prawnej dłużnika stał się on niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Z powyższego wynika, że niewypłacalność to istniejący w chwili orzekania brak możliwości wywiązywania się ze zobowiązań finansowych. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że w momencie dokonywania zaskarżonej czynności prawnej dłużnik, poza składnikami majątku objętego wspólnością majątkową małżeńską, nie dysponował innymi składnikami majątkowymi, z których wierzyciel mógłby uzyskać zaspokojenie swojej wierzytelności. Potwierdzają to w szczególności dokumenty zgromadzone w dołączonych do niniejszej sprawy aktach postępowań egzekucyjnych prowadzonych przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Legnicy I. B. pod sygnaturą KM 631/07 oraz Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu G. N. pod sygnaturą KM 876/09, jak również przedstawione przez powoda postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, zwłaszcza postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu G. N. z dnia 17 marca 2011 r. Powyższe potwierdzają również zeznania świadka J. B., która zeznawała, że w 2006 r., przed zawarciem umowy o podział majątku wspólnego, K. K. (1) nie miał żadnego majątku osobistego poza oszczędnościami zgromadzonymi na rachunkach bankowych, które to oszczędności pokryły należności podatkowe. Świadek ta zeznała też, że w chwili obecnej dłużnik również nie dysponuje żadnym majątkiem, a utrzymuje się jedynie z renty, z której część potrącana jest na poczet zaległości podatkowych.

Z powyższego wynika, że gdyby sporna nieruchomość nie weszła w skład majątku osobistego pozwanej, strona powodowa, dysponując tytułem wykonawczym uprawniającym ją do skierowania egzekucji także do majątku objętego wspólnością majątkową małżeńską dłużnika oraz pozwanej G. K. (w tym nieruchomości położonej w W. przy ul. (...)) miałaby szansę w znacznej części zaspokoić swoje roszczenie. W przekonaniu Sądu takie zapatrywanie uzasadnia porównanie wysokości wierzytelności przysługującej stronie powodowej względem dłużnika oraz rodzaju prawa majątkowego, którego dłużnik się wyżył. Jak bowiem wynika z odpisu księgi wieczystej sporna nieruchomość obejmuje działkę o powierzchni 05436 ha będącą w użytkowaniu wieczystym do 2089 r. oraz stanowiące odrębną nieruchomość budynki i budowle. Ponadto nie jest obciążona prawami na rzecz osób trzecich.

W związku z powyższym w ocenie Sądu zaskarżona czynność prawna, rozporządzająca prawem majątkowym na rzecz pozwanej, zmierzała do pokrzywdzenia strony powodowej.

Zdaniem Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala także na przyjęcie, że dokonując czynności prawnej polegającej na zawarciu umowy o podział majątku wspólnego w dniu 10 sierpnia 2006 r. K. K. (1) działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, czyli zdawał sobie sprawę z tego, że czynność ta może spowodować niemożliwość uzyskania zaspokojenia przez jego wierzycieli. W literaturze i orzecznictwie przyjmuje się, że nie chodzi tu o zamiar pokrzywdzenia, a tylko o świadomość możliwości jego wystąpienia. Do przyjęcia świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli, o którą chodzi w art. 527 § 1 k.c. wystarczy zatem, by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 stycznia 1995 r., I ACr 1014/94). Dodać przy tym należy, że świadomość ta nie musi odnosić się do konkretnego wierzyciela, ale musi istnieć w momencie dokonywania przez dłużnika zaskarżonej czynności.

W niniejszej sprawie dłużnik wiedział o istnieniu wierzycieli w momencie dokonywania podziału majątku wspólnego. Wskazują na to zeznania świadka J. B., z których wynika, że organy skarbowe prowadziły w tym czasie (i prowadzą

nadal) przeciwko K. K. (1) egzekucję z tytułu zaległości podatkowych powstałych w związku z prowadzoną przez niego w latach dziewięćdziesiątych działalnością gospodarczą. Ponadto przedstawiony przez stronę powodową dokument w postaci sprzeciwu od nakazu zapłaty z dnia 27 lipca 2006 r. wraz z prezentatą Sądu Okręgowego w Legnicy świadczy o tym, że najpóźniej w dniu 28 lipca 2006 r. K. K. (1) powziął wiadomość o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa przez stronę powodową Instytut Studiów (...) sp. z o.o. w W. o zapłatę należności wynikających z umowy zlecenia zawartej pomiędzy stronami w 2002 r., a tym samym o istnieniu po stronie powodowej spółki wierzytelności w wysokości około 90 000,00 zł. W przekonaniu Sądu K. K. (1) musiał zatem zdawać sobie również sprawę ze skutku dokonywanej czynności prawnej dla jego majątku, jakim było wyzbycie się określonych składników majątku na rzecz pozwanej, bez jakiegokolwiek rekompensaty z tego tytułu z jej strony. Brak jest bowiem w niniejszej sprawie podstaw do przyjęcia, aby dłużnik nie miał świadomości na temat posiadanych składników majątkowych. W ocenie Sądu okoliczności te pozwalają wyciągnąć wniosek, że zaskarżona czynność została dokonana przez dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, w tym powodowej spółki.

Wreszcie wskazać należy, że zaskarżona czynność prawna doprowadziła do osiągnięcia korzyści majątkowej przez osobą trzecią – pozwaną G. K.. W wyniku zawarcia umowy o podział majątku wspólnego pozwana nabyła bowiem na wyłączną własność prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej położonej w W. przy ul. (...) wraz z prawem własności znajdujących się na niej budynków i budowli.

Z powyższych względów w ocenie Sądu zostały spełnione wszelkie przesłanki skutecznego dochodzenia roszczenia o uznanie czynności prawnej zawartej w dniu 10 sierpnia 2006 r. za bezskuteczną w stosunku do powodowego Instytutu Studiów (...) sp. z o.o. w W..

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, orzeczono jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach procesu zawarte w pkt II wyroku zapadło na podstawie art. 98 k.p.c. Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy i zwrotu kosztów celowych, obowiązek zwrotu tychże kosztów spoczywał na pozwanej jako na stronie przegrywającej sprawę. Koszty poniesione przez stronę powodową obejmowały kwotę 9 952,28 zł, na którą składało się: wynagrodzenia pełnomocnika w kwocie 3 617,00 zł (§ 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 490), w tym 17,00 zł tytułem opłaty sądowej od pełnomocnictwa, opłata sądowa od pozwu w kwocie 4 491,00 zł, wydatki za przedstawienie dokumentów w kwocie 44,28 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika za postępowanie zażaleniowe w kwocie 1 800,00 zł (§ 12 ust. 2 pkt 2 powołanego wyżej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości).

(...)

1. (...)

2. (...)

• (...)

3. (...)

9 grudnia 2013 r.